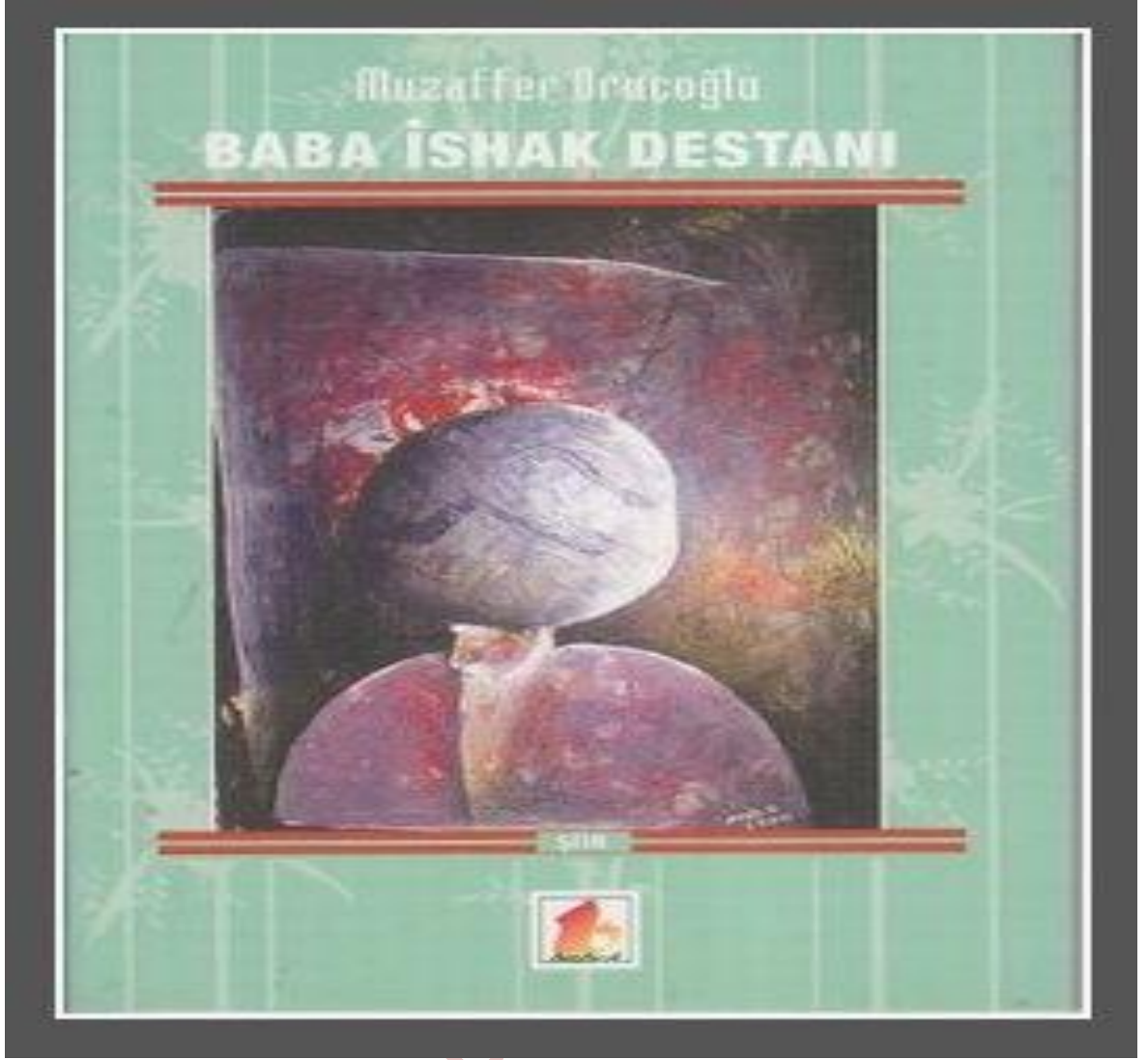

E-KİTAPÇIM©
"e-kitap için en doğru adres"

BABA İSHAK DESTANI

MUZAFFER ORUÇOĞLU

DÜZENLEME:

[E-KİTAPÇIM](http://ekitapim.blogspot.com)

ÖNSÖZ

Köknar ateşi gibi gülümsüyordu toprak. Göğüsleri, gagaları ve pençeleri yakut rengine bürünmüş, milyonlarca şahin uçuşuyordu yıldız mahşerinin altında. Gümüş sisler içinde kuluçkaya yatmıştı kumrular. İnci katarı gibi dizilmişti uçurum kıyılarına ceylanlar. Kurt avazı ve kanla yüklüdü kuzey rüzgârları. Tohumun ve tomurcuğun çatlamasını bekliyordu demir. Karınca uğultuları yayılıyordu, ayakta ölen ağaçların gövdelerinden, kumlara. Korkuyu kalkan gibi kuşanmıştı kuşku. Çıngırak sesli ötleğenleri arıyordu, demir ayaklı insanlar. Buzun ateşle çiftleştiği rivayetini yayıyordu dilsizler. Keçi yemişi, keklik otu ve bataklık süsenlerinin bürüdüğü derin vadilerden, tüylenmemiş, sarı ağızlı çığlıklar yükseliyordu.

Cesaretin canı, ilk vuruştadır. Kuzusunu kurda, uykusunu horozun cüretine parçalatmayan ulu çobanları dinliyordu sular. Keçelerde, değnek düğümlerinde ve kaval deliklerinde, narin, mor çiçekli ılgınlar, keklik çiğdemleri, hercai menekşeler filizleniyordu. Başlamak üzereydi suların aşkı. Kendi dilsizliğini iptal etmek üzereydi taş. Yok olmamak için kıpırdanmaya hazırlanıyordu her şey.

?u güvercinin gözüne bak. Yükünü, zilletini nasıl da kusuyor sabır.
Gkkuşağına dönüşmüş merhametin külcü. Sıcak cemre soluğuyla yaşıyor,
terkedilmiş bu serçe yumurtasındaki civciv. Koca, koskoca bir evren sğmş, şu
güvercinin gözüne. Nil turnalarının skn başlamış güneyden. Küpeli keçi
sürülerinin skn..Destursuz, uğultulu ve mağrur. Tüm güzellikleri ilk
hamlende birleştir. Her hamlenle bir güzelliği ikna et hiç değilse. Yeni
doğmuş bir bebeğin süt kokan geğirtisinde ve derdinde mayalansın vicdanın.

ekitapim.blogspot.com

Ey gümüş tüylü, pırlanta bakışlı, ulu tilki, çık şu zirveye, ufuk çizgisine bak! Bizi kamburlaştıran, kümbet kemeri gibi eğen ağır gecelerin ufuk çizgisi olmaz deme! Tüm firari kıvılcımlar, ipe çekilmiş arzular, mengene malulu sırlar, yediverenler, doğmamış gelecekler, o çizgide gizlidir. Sakalları derviş teberleri gibi ışıldayan insanların alınlarını göreceksin ki, dilin açılacak. Sus diye bağırarak gece, susmayacaksın. Suskunluğun başladığı yerde mayalanmaya başlar, yeryüzünün tüm bereketli geceleri. Rahimi olmayan bir tek gece yoktur. Rahimdeki bereketin cüssesini ve gelişim yasalarını kavramadan yaşamak. İşte zilletin en dayanılmazı.

Üzerinde sekizyüzbin parmak olan, seksenbin çıplak ayakla nakışlandı bağrım. Büyük ateşler yaktılar. Sakallarının kızıllaşan şavkı vurdu salara. Irklar sofrasıyla kuşattılar ateşleri. Yükselen alevlerin aynasında, seyrederken kendilerini, "Enelhak!" diye bağırdılar. Yıldızlar, toprak ve ateş, "Enelhak!" diye yankılandı. Irkları, dilleri, renkleri birleştiren, birlik nağrasının doğurduğu büyük zenginlikten, bereket yağdı toprağa. Destan bereketi... Menzilsiz, kör edici bir ışık seli...

Ve anadan üryan, bismillahsız, günahını kabzasında taşıyan, ağır bir kılıçla ayağa kalktım. Cehennem gibi ısınmıştı toprak. Güneyde başlayan büyük yangınlara doğru yürüyordum. Destanın başladığı ufuk çizgisine doğru.

I. BÖLÜM

Fırtınanın ormanda gök gibi gürlediği; ilk yaz yağmurlarının haşın, uslu, güzel ve hesapsız boşandığı bir geceydi. Terliyordum, hırşımdan yumruğumu sıkıyor, sabrımı yiyordum. Yüreğim Nesimi'nin ıglığını kuşanmıştı sanki:

"Bende sığar iki cihan

Ben bu cihana sığmazam"

Sonunda ipek gibi yumuşak, ama derin bir uykuya daldım. Sıkıntım, toprağa serin soluğuyla yayılan, şirin, pembemsi bir mercan çiçeği gibi dineldi. Ve bu uyku beni büyük serüvenlere, yaşamımda tatmadığım görkemli bir düşün maviliklerine götürdü.

Ağır bir kilit şakırtısıyla birlikte, demir kapım açıldı. İçeri akça sakallı, kızıl börklü, arıklı bir koca Simavna kadısı oğlu ?eyh Bedreddin girdi. Aynı anda sağ kulağımın memesi bilincime şu dört soruyu üfledi:

Aydın ellerinde ceran gezer mi?

Analar al yeşil tuğra bezer mi?

Bacılar tuğraya sedef dizer mi?

Sedefin üstüne ayet yazar mı?

Bedreddin'in eğninde ibrişimle teğellenmiş halis deve tüyü dokuması bir Çerkez kaftanı, elinde ise yeşil bir asa vardı.  eyhin hemen ardında ünlü mülhid Burak Baba'nın g l mseymen zeki gözlerini farketdim.  rice gövdesinin belden yukarısı çıplak olup, aşağısına kırmızı bezden bir futan bağlamıştı. Başına ise hafif, al bir sarık şeklinde tülbent sarmış ve iki tarafına manda boynuzu raptetmişti. Babanın elinde gayet uzun ve heybetli bir nefir vardı.

Hemen ayağa kalktım, buyur ettim ranzama. Hayretimden hayalarım titriyor, göğsümden g beğime kızgın ter damlaları sızıyordu. Burak Baba torbasındanalu  çiçeği kokan alımlı bir kalender iklimi çıkardı, alıp ranzama serdim. Kilimin göbeğinde narin bir kar çiçeği vardı. Taze gelin hüneri ve eşek teri kokuyordu. Geçip karşılıklı bağdaş kurdular. Hal hatır sorduktan sonra, Bedreddin ziyaretinin nedenini şöyle açıkladı:

"Bir aydır ki bu mağrur, bu mahzun, bu ağlamaklı hücreden, senin geceler boyu „Baba  shak! Baba  lyas!“ diye yükselen sayıklamalarını duyarım. Avazın kabrimi, kabrim bilincimi uyardı. Anladım ki sen tüm sıfatlar saltanatını kaldırmaya ant içen, zamanın gerçek sahibi  shak"ın serüvenini okuyor, fakat bir türlü bu düğümü   zemiyorsun. Ruhum bu meseleyi sana anlatmamı buyurdu. Kalktım, Sindm lhidleri gibi  ryan ve giryan geçinen, güzeli sevip güzele inanan ve inancının ateşinde yanan Dervış Burak"a vardım.  shak"ın hurucunu iyi bilen bir dervış olması sebebiyle yanıma alıp, bu viranhaneye yöneldim."

" şığın yönelmediği karanlık var mı? Çok iyi ettiniz. Bana Baba'nın destanını dilinizden dinleme fırsatını verdiniz. Dahası, mavi gecelerin, vahşi bozkırların, toygırların, ördeklerin, tura ların, kazların ve küçük su kuşlarının selamını ilettiniz, hoş geldiniz, sefalar getirdiniz."

Bedreddin, daracık h cremi, iri, ela gözleriyle şöyle bir s zdukten sonra, Burak Baba"ya:

" u hale bak Dervış Burak" dedi. "Asırlar geçmiş aradan, bilincimiz, yaratıcı gücümüz, g nencimiz kurtulamamış hâlâ... Kurtulamamış şu lanetli şehvetin, servetin ve şiddetin hükmünden."

Burak Baba, kurnaz, şirin, şeytani bir edayla hücreyi süzerek gülümsedi.

Bedreddin, "Başla anlatmaya Derviş başla, vaktimiz dardır" dedi.

"Nereden başlayalım; Ishak"ın şafağı öylesine muhteşemdir ki, onu dil hüneriyle tasvir etmek, hakkıyla renklendirmek, Sultan Süleyman"ın harcı ancak."

Bedreddin, "Haklısın" dedi. "Huruç ki, yaratan insanlığın gönlünde harmanlanan tüm zenginliklerin, tüm çirkinliklerin ve tüm güzelliklerin yalın bir hançer gibi ışığa çıktığı ve inancın sancaklaştığı ince bir sanattır. Zordur elbet böyle bir sanatın anlatılması, ama sen yine de bir başla bakalım. Türkmen"in Anadolu"ya göçünden başla ki, Ishak"ın hurucu daha iyi anlaşılsın. Zaten bu işi birlikte kotaracağız."

Derviş Burak, ensesini tatlı tatlı kaşıdıktan sonra, yorgunluğunu usulca duvara yasladı ve başladı anlatmaya:

Günahın defne filiziyle beslendiği

Deccalın arza indiği

Işığın gizlendiği

Bir vakit

Kan kılıca meftun oldu.

Harzemin harlı şeşberi

Karahıta'yı vurdu.

Ki ol cümle tahtların tahtı

Büyük Selçuk'un bahtı

Nağralar nallar altında

Turab oldu.

Uç verince sonra muhteşem Moğol

Asya sahralarından

Ürktü yuvalarından
Horasan"danFergana"dan
Azerbaycan ve Errandan
Türkmen kolları.
Halaçlar kıpçaklar
Karluklar kanklılar
Envai çeşit Türk tarikatları
Yeseviler
Hayderiler
Kalenderiler
Aktılar oymak oymak
urum illerine.

Urum ki
O zamanlar
Bir kavimler seccadesi
Çiçek destesi gibi
Elvan elvan idi.
Uluğ Keykubat"ın
Bu sırlar seccadesine
Hükmettiği bir seher vakti
Arifler Sultanı
Baba İlyas

Tacını hırkasını

Tesbihini esasını

Ve aynasını alıp

Horasan"dan

Sökün eyledi Rum"a.

Ve bir uludoğan gibi süzölüp

Çat Köyü"neAmasya"nın

Serdi postunu.

Güneşe ve yeşil ovalara gülen

Geniş pencerele

Bir tekke yaptırdı

Çimenler doruğuna.

Tam bu sırada, yanar-dönere çalan bir çift mercan bakışlı kumru konu mazgalımıza. Kumrulardan birisi:

"Ey Bedreddin, ateş palalı erenlerin piri Bedreddin! Ben ki, Gırnata Sultanı İbniAhmer"inzindıklıkla suçlayıp zındandaboğdurduğu ?airLisanuddin Bin Hatib"im; İbniHaldun"un dostu..."

Diğeri:

"Beni tanıdın mı Bedreddin? Ben ki Memlük Sultanı Müeyyeddin"in „derisi yüzülsün, ölüsü yedi gün halka gösterilsin" diye ferman buyurduğu Ozan Nesimi"yim."

İkisi birden:

"Sükutumuzu som altın eyleyip, dinlemeye geldik kılıcın aşkını; terleyen nabzın, kitabın ve prangalı inancın aşkını..."

Üçümüz de felaket şaşırdık. Bedreddin:

"Siz ki, kırılan kalemlerin inadı-sınız. Çoban yıldızı gibi ışıyor hâlâ gecenin tepesinde avazınız. Dinleyin, dinledikçe dilimizi büyüleyin; büyüleyin ki, güzelleşsin destanımız." dedi ve sustu. Susmasıyla kurşun gibi bir sessizlik çöktü betona. Bekledik, bekledik, bekledik.... Baktım olacak gibi değil, ?eyhin veBaba"nın bakışlarını kumrulardan almak, destanın akışını sağlamak için Baba"yı dürterek:

"Derviş" dedim. "Göçlerin olduğu dönemlerde, şu emirler gürzünün, yani bugün bile nasıl ortaya çıktığı benim için bir sır olan şu Anadolu Selçuklu Devleti"nin durumu neydi ve Türkmenlerle ilişkileri nasıldı?"

Selçuklu"nun

Demirbuyruk devleti

Altaylar"danErciyes"e

Hançer gibi sokulan

Konar-göçer beylerin

eseridir.

Ateşi ve örsü

Narı ve buğdayı özümlediler.

Güneş çılgın bir kız memesi gibi aç

Ufuklar davetkâr idi.

Ki

Sürüleri ve mülkleriyle

Toprağa çöreklenip

Fetih-ferman büyüdüler.

Göçerlikte

Ortak olan otlaklar

Yerleşikte

Yağmacı devlet çarkının

"Miri toprakları" oldu.

Gelgelelim

Melikler taht

Emirler post dalaşıydı

Vurgunun yılan başıyla

Mahvettiler "Miri toprak" düzenini.

Askeri iktalardan

Vakıf adlı

Özel mülkler türedi.

Küçüldü araziler

Rüşvete şarap oldu kan

Nice karunlar parladı

Vurgun ocaklarından.

Bereket açlıkla besledi

Kendi ustasını.

Mera vermediler

Moğol'dan tüyen

O büyük Türkmen'e.

"Uçurumlarda tutun onları" dediler.

Sonunda toprak

Düşman kesildi
Kendi cömertliğine
Ve kaynamaz oldu
Ağustosta beyni kaynayanın
Zemheride kazanı.

Velhasıl
Senin anlayacağın
Kıtlığa
Zulmün ve servetin hükmettiği
Göktekinin „kurtarıcım yerdedir“
Yerdekinin „kurtarıcım göktedir“
dediği

Acayip bir devran idi
Selçuk devranı.
Hele
Huruç devrinin Sultanı
Keyhüsrev ki
Devletin yüreği idi.
Tahtına
Babası Keykubatı
Zehirleyerek geçen
İri, obur

Bir ur gibiydi.

Onun sarayı da

Tüm Selçuk sarayları gibi

Ney ve şehvet

Tülüne bürünürdü.

Türkçe yazmaz konuşmaz

Türkmeni hor-hakir

Asi, külhani, kurnaz

görürdü.

Ve şu hüküm yükselirdi

Onun haram nefesinden:

"Hunhar Türkler

Köpek ve Kurt gibidirler

Fırsat geçerse ellerine

Yağmayı ganimet bilirler.

Fakat güçlü gelirse düşman

Tüyerler."

O vakitler

Keyhüsrev'in sağ kolu

Sadeddin köpek idi.

O ki

Gölgesini görünce

Gövdesinden utanan

Gazabını korkusundan

Korkusunu halkın homurtusundan

Alan

Ve boğazı haram ile kuşkudan

Dili yalan ile dedikodudan

Bizar olan

Bir zalim idi.

Destanın tam bu noktasında kumrulardan birisi:

"Nur ol derviş! nur ol!" diye ıgırdı. "Zalim ki haram toprağında filizlenir. Zalim ki, korku, yalan, iftira ve kuşku kökleriyle beslenir. Hermes"ın kişiliğinde yalanı tanrılaştıranlar gibi, zulmü tanrı tahtına oturtur toprağı güçlendikçe. Ve zalim ki, en kanlı kararlarını susarak verir."

Üçümüz de şaşkın şaşkın birbirimize baktık. Bedreddin sakalını sıvazlayarak gülümsedi. Derviş, göbeğini kaşıdı. Ve ben hiçbir şey olmamış gibi duvara yaslanırken, "Peki Derviş" dedim, "O dönem Türkmeninin yaşayışı, maddi ve manevi dünyası nasıldı? Çıplak nağralarıyla yeri göğü sarsan bu oymakların tümü aynı inanç kuşağından mıydı?" Bu sorumu Bedreddin yanıtladı.

Selçuklu mülkünde

Türkmen kolları

Kösteksiz otlamış

Ağılsız büyümüş

Sürüler misali

"Otları ve suları

İzleyerek yaşıyorlardı”

Halıcılık ve at terbiyesinde

Bilgi ocağı idiler.

Acayip yayan

Çıplak, cömert

Samimi ve basittiler.

Başlarında

Ayağını taştan

Sırrını yoldaştan

Sakınan

Hem hekim

Hem sihirbaz

Hem musikişinas

Hem de rakkas olan

Kam ozanlar soyundan

Babalar vardı.

Obalarda Halk tasavvufunu

Bunlar yayıyorlardı.

Acem mülkünde iken

Deve sütü ve kertenkeleyle

beslenen

Atak Arap kurtları

Türkmen beyleri ile
Ticarete girdiler.
Davar, halı, çadır alıp
İşlenmiş mal verdiler.
Ve üstelik onlara
Ticaretin büyülü dili ile
Hurili meyveli
Tubalıkevserli
Gül bir cennet vaadettiler.
Böylece
Eskiden görünen putlara
Tapan bu erenler
Basra karunlarından
Görünmeyen tek bir puta
Tapmayı öğrendiler.
Lakin
Bir fark ile ki
Türkmen çıplakları
Ali destanını
?aman ruhuyla
Mazdek örsünde
Döver iken
Türkmen beyleri

Ticaretin memelerinden emdiler kini

Ve hazır bir hırka gibi

Giydirdiler eski inançlarına

Arap tüccarlarının

Hanefi mezhebini.

Göçerlerin

Burçak ve nar kokulu

Üç eli vardı.

Bir eli

Boynu demir kolyeli

Hayderilerdi.

Bir eli

Aşk ateşinde yanan

"Başı hayran

Gönlü viran

Gözü pür-tufan" olan

Yesevilerdi.

Bir eli ise

Saçlarını

Sakal bıyık ve kaşlarını kazıtan

Seher kiliminde yatan

Tabiata

Suya ve aya aşık erenlerdi.

Yani

Sultan Keykubat"ın (I)

Mazdeki ve Hürremi

Piçleri dediği

Tarlalarda

Ve taş ocaklarında

Çalıştırmak için

Zorla devşirdiği

Sırtlarında cavlaklarıyla

Mazlum Kalenderilerdi.

Kumrular mazgaldan kalkarak yanıbaşımıza, ranzamıza kondular. Gözlerinde elvanelvan gülümsüyordu ruhlarının zenginliği. Nişangâhı yakut alazı gibi yanan bir felsefe, mavi bir derinlik, kocaman iki göz, bir bebek merakı, gül, kelim ve çıplak ve hilafsız bekleyen bir kılıç. Sonra buğday danesi ve sonra uçurumları bakışlarına yükleyen bir narin gazal....Simavna Kadısı bunları seyrederken, gayet kibar bir tarzda, dizimdeki mahpus işi zeytin tesbihi aldı, gülümsedi. Gülüşünde cazip bir minyatür inceliği vardı. İnsanın içini ferahlatan, önyargılarını, kuşkularını dumura uğratan bilge bir incelik... O anda duraksamasını fırsat bilerek, "eyhim" dedim, "Hacı Bektaş-ı Veli ne zaman geçti Anadolu"ya?" Alnıma baktı, dilinin o yumuşacık tonu, sekmeyen ritmik edasıyla:

İlyas"ınRum"a geçtiği

Bir zaman sonra

Rivayet ederler kim

Anıların salkım salkım

Dallara oğul verdiği

Hasretin göverdiği

Bir bereket deminde

?eyhYesevi

Nefes evladı

Hacı Bektaş-ı Veli"yi

Çilehanesine çağırdı.

Başına geyik derisinden bir börk

Beline kılıç kuşatıp

Tuğra ve alem verdi.

Yesevi:

"Ya Hacı Bektaş" dedi

"Muştular olsun ki

Tarikat mürşidliği senindir

Bundan böyle

Kırk yıl egemenliğin

Ve gönül çiçeklerinde

Canlı bir güzelliğin olacak.

?imdiye dek bizim idi

Bu kudret

Lakin vademiz yetti

Var git

Seni urum illerine saldım

Ve urum abdallarına

Baş kılıp ser-çeşme eyledim."

Ki ol vakit

Muştuluk nuruna gark oldu toprak.

Tüyleri yakut kızılı

Alını ak

Bir kısarak

Fıskırdı tan yerinden.

Ve kızgın damlalar düştü

Duru sırılağanlara

Kurtların gözlerinden.

Yol açıldı destana.

Hacı Bektaş-ı Veli

Kardeşi Menteş ile

Ak bir güvercin donunda

Horasan"dan uçuverdi Elbistan"a.

Ve bir darı çiçeğinin böğrüne

Susam yaprağının üzerine

Serdi kaftanını.

Ve yeşil benli alnını

Erenler cilvegâhı

Anadolu toprağına dayayarak

Üç kez öpüverdi.

O gece

Bir cem çiçeği

Uykusuna dalıp

Tan sökünce

Yöneldi Amasya"ya

Mürşidi İlyas"a.

İlyas O"nu

Bir mürüvvet karanfiliyle karşıladı

Gül suyu sunup

Kızıldarı çorbası içirdi.

?eyhinin

İlmini ve iznini alan Bektaş

Gecenin ilk sancısına

Çakan bir şimşek gibi

Akıverdi Erciyes"e.

II. BÖLÜM

Bedreddin daha sonra devler ve cüceler, yecücler ve mecücleralemini değerlendirdi. Envai çeşit belirti, mucize ve alametlerden söz etti. Devler aleminde, zamanın, çiçek başı yiyerek engerek doğurduğunu; huzurun, insafın ve mürüvvetin ilençlere uğrayıp baldıran ağusu içtiğini; toprağın, hırsları doyuramaz hale geldiğini; dalların damla damla morfin ağladığını; mezarları ısırganların kapladığını; köpeklerin bağlılıklarını yitirip nankörleştğini ve

artık efendi sevgisini özgelerinden kıskanmadığını; zihnin, ruhun ve sağduyunun cin çarpmışa döndüğünü; orospuların kocaman kalçalarının ay gibi gülümsediğini ve bir saniyede bin erkeği şehvet nuruyla ıgdiş ettiğini... Ve huruç göğünde parlak yıldızların belirliğini; atmacaların kanatlarından emin, başı dik ve sevinçle coştüğünü; balın, sütün ve meyvenin çıldırdığını; köklerin cömertçe dallandığını, derinlere indiğini, güçlendiğini, düğümlendiğini; yumurtadan burun veren civcivlerin cikcik öttüğünü; bir canda iki yüreğin tartışmaya durduğunu ve bebeklerin erken doğduğunu...

Velhasıl Bedreddin düzende düzensizliğin, uyumda uyumsuzluğun, birlikte ayrılığın, ihtişamda isyanın, korkuda kırımın mayalandığını; anların eşek arılarınca izlendiğini; karıncanın ve ipekböceğinin sıgaya çekildiğini; ve görülmemiş bir gücün, kılıç ve mihrabın egemenliğini tehdit eder hale geldiğini...

Sonunda, ak ipek bir mendil ile, geniş alnını sildi. Ve hiç beklemediğim bir konuya, Baba İlyas'ın uzan yerlerden gelen Türkmenler için düzenlediği son cem toplantılarından birisini anlatmaya başladı.

Dışarda kartal avazlı

Bir gece vardı.

Puslu ayazlı

Bir gece...

Tekkenin bir yanını abdallar

Bir yanını

Taşkın mermer memeli

Ve ağır, nazlı

Devingen kalçalı

Hatunlar almıştı.

Hatunların önünde

Kilimleri öbek öbek

Pembe şakayikler

Acem çiçekleri

Vahşi böğürtlenler nakşeden

İnce parmaklı

Yağız kızlar oturuyordu.

Ve başları kandilli

Üç ayaklı

Bakır çerağlar yanıyordu

Tekkenin orta direğinde.

Ve ocağında

Çatır çatır büyüyordu

Duvarların duru yeşil aynasında

?avkıyan

Dut ağacının odu.

.....

.....

Önce ustura ve taş

Sıra sıratıraş geldiler.

Sonra çerağlar yakıp

Dört yöne karşı

Mum sönünceye dek

Hu çekerek

Gülbanklar okudular.

Kurbanlar kestiler
?arap ve zeytin aşkına
Kanlarını gömüp
Kemiklerini sakladılar.

Az sonra
Gür bir köknar dalı gibi
Girdi içeri
VefaiKürdi"nin
Gözde müridi İlyas.
Bağdaş kurdu
Zümrüt zemin üzre
İşlenmiş çiçeklere.

Yarpuz kokan
Yeşil bir don içinde
Gülümsedi
Dedi:
"Ay ışığı goncalara vuranda
Kükredi birlik deryası
Beni sahile saldı
Derya iken menzilim
Damla oldu.

Size geldim

Yaklaşın yaklaşın

İri, işkilli gözler ile

Süzmeyin beni öyle

Ben ne Nemrud

ne ?eddad, ne Firavun

Ne Cemşit, ne Kısra

Ne de Karun"um.

Sofi değilim ibadet bilmem

Veli değilim keramet bilmem

Yedi iklim gezgini

Sahrada bir kumum.

Bilin ki

Doğarlara

Ve doğacak olanlara

Bildirin ki

İnsan

İki direkli bir deryadır

Cihanda olan her şey

İnsanda vardır.

Tutmuş

İnsanı insana

Köle eylemişler

Halbu ki

Bir kainat harikası

Yıkıcı bir hükümdardır.

*

Dağ, dorukları belirdi gözbebeklerinde. İşaret parmağıyla sılsileleri göstererek, bağırdı. Yumurtalar gibi dizilen ve taş gibi dinleyen kadınlar şaşkındı.

"?u dağlara bakın

Bizleri aciz ve hayran kılan

Dağlara.

Bülbül bizim içindir

Bizim içindir gülistan

Geyikteki misk

Dildeki destan

Zerredeki tufan bizim içindir.

Velhasıl

Bu alem

Yedikat yer

Kürsi kalem

Herşey bizim içindir

Ya bu zulüm niçindir?"

*

Bir derviş:

"Ey akıl aynasının mürşidi İlyas

Sultanda kurt merhameti

Bizde kuzu korkusu var

Nasıl yıkacağız

Koca bir zulmü

Bu çıplak halimizle

Anlat biraz”

Önündeki hançere

Arpa ve hardal danesine

Baktı İlyas.

Gülümsedi:

“Doğrudur yoloğlu doğrudur” dedi.

“Bu alemin ki

Yüzbin ibret vardır

Her zerresinde.

Bir ibreti dinleseydi, Keyhüsrev

Zulmü nimet eylemezdi açlığımıza.

Hırsını dizgin

?iddetini kamçı kılmış

Sürüyor devranını.

Ama sol gözü sağ gözüne

Sol eli sağ eline

Karşı çıkıyor.

Kaburga kemiği kesilmiş

Asileri

Kırılıyor doğrultmak isteyince.

Bize gelince

Biz O"na güzellik edeceğiz

Kavmini mülk azabından

Vücudunu ruhundan

Azad edeceğiz.

Sen gönlünü hoş tut derviş

Her damla terin bahtı

Gün gibidir.

İnci isteyen inanç

Zulüm deryasında yol bulur.

Biz ki

Bir ay etrafında

Yüzbin yıldız

Bir g h etrafında

Yüzbin  i eğiz.

Bakma sahte kudretine sultanın

Kamu yollar içinde bir can olup

Alemi gözüne dar edeceğiz.

Sen gönlünü hoş tut derviş

G z n  a  özünü bil

Keyhüsrev tanrı değil."

*

Bir diğ er derviş

‐Ey İlyas

Sulara seccade saccade salan

Himmet penceresi İlyas

Bakma bu dumanlı sorulara

Herşey bize bağılıdır

Batın biziz zahir biziz

Evvel biziz ahir biziz!‐

diye bağırdı.

İlyas‐ın gülümseyen

İri, bilgin gözleri

Karşı duvarın

Oniki köşeli yıldızlarla oyalanmış

Sinesi zeytin yeşili

Haydari kilimine çevrildi.

Gayet içten:

‐Haklısın derviş‐ dedi.

‐Biz ki

Nelere kadir değiliz ki

Düşün hele

Birlik iken vücudu mutlak ile

?u maddi aleme tohumlar gibi düştük

Önce maden

Sonra nebat

Sonra hayvan

Sonra adem

Evrelerinden geçtik

İriştik insanı kamile.

Elbet gönül buyruğudur

Be canım

Ne lanet zaptedebilir hareketi

Ne de saltanat

Döllendikçe güzelleşen

Bir Kürt kızına döner

Baldan leziz olur

?u aziz hayat."

Birden acı acı bağrıışmalar, küfürler, inlemeler ve derinlerden gelen uğultular duyuldu. Arı kovanına çomak sokmuşçasına... Az sonra da uğultuların yerini toplu ve gür bir tarzda yükselen türküler aldı. Kumruların cilve çiçekleri gibi dikeldiklerini, Bedreddin"le Burak Baba"nın ise tepeden tırnağa kulak kesildiklerini gördüm. Bedreddin meraklı bakışlarla "Nedir bunlar, kuzgunlar şahinlere mi saldırdı?" diye sordu. "Evet" dedim, "alevlerin sulara karşı kenetlenişi, pırlantanın örste dövülüştür." Her ikisi de birbirlerine baktılar. "Bu türkülerin söyleneceğini ve söylendikçe de güzelleşeceğini taa o zamandan biliyorduk" dercesine, derin bir soluk aldılar. Ama ben gayet olağan bir durum karşısındaymışız gibi doğrudan sohbe girdim. "Peki" dedi, "İlyas"ın inanç ocağı gönüllere huruç kıvılcımları sunarken, İshak nerelerdeydi ve ne yapıyordu?" Bu soruyu yine Bedreddin yanıtladı.

İlyas

Müridlerini

Urum illerini uyarmak için

Çat köyünden

?ahin sürüsü gibi

Dört bir yöne uçurduğunda

Bir bölüğü

Tokat, Çorum, Amasya

Bozok ve Sivas"a

Bir bölüğü de

Maraş, Adıyaman

Malatya ve Elbistan"a

Yöneldi.

İlyas kendi sarığını

Baş halefi İshak"a verdi

Saldı güney illerine

Seçkin dervişleriyle.

*

İshak

Dişiliğe düşen

Aç bir döl gibi

Düştü Hısn-ı Mansur

Toprağına bir gece.

Ulu şamanlar misali

Büyüledi çevresini
Az bir zaman içinde
Hastalara baktı
Geçimsiz çiftleri barıştırdı.
Çorak gönülleri
Aşk tohumlarıyla yeşerterek
Yöresindeki şöhret halkasını genişletti
Ve silahlandırdı açlığı
Güneş gibi meşhur oldu o diyarda.

*

Öyel bir dem geldi ki
Bir alaca zamanda lshak
Diz çöküp
İki elini iki uyluğunun
Üzerine indirerek
Ve soluğunu göbeğine
doğru vererek
Duru bir "hu!" ile cuşa geldi
Sonra çekildi yüreğinin derinliklerine
Tohumun yağmuru dinlemesi gibi
Dinledi yüreğini.
Dedi:
"Korlanıyor içimdeki cevher

Demirde karıncanın

Gökte balabanın izini

Kamışta şekeri

Cevherde cevheri

Ayırdeder oldum

Dahası

Ben cihana aşık oldum

Bu cihan ki

Bir destandır

Bülbüle gül

Ferhada ?irin görünen

Felaket bir gülistandır.

Odur bebeklerin yüzündeki güzellik

Eyüb"ün bağrını dağlatan

Yahya"yı her dem ağlatan odur.

Ve aslı birdir suların

İnsanı güneşi gibidir

Ummanı aşk ile ıştır

Dönüşü aşk iledir."

Sonra

Koydu seccadesine

Sapı sedef kakmalı

Yeşil demirden Karmeti kılıcını

Seyreyledi bir zaman.

"Bu kılıç

Bu güzel kılıç

Toprağı kurtarmak için

Düştü toprağa.

Ateş sular ve dağlar

Yedi iklim dört rüzgar

Tava geldiğinde

Onu kavrayıp yürüyeceğim

Çıplak bir Hind mülhidi

Çetin bir Çarvakacı gibi

Döğüşeceğim" dedi.

Ve yerin

Ve göğün

Sırrını kavrayıp

Cenneti cehennemle

Zaptetmek için

Kalktı ayağa.

III. BÖLÜM

Kumrulardan biri:

"İshak! İshak! ahlshak! Ateş köpüklü ırmakların nilüferi İshak! Hıdırilyas baharının tanyeri İshak! Karıncalar mahşerinin neferi İshak! Döğüş İshak! Bir inancın, bin acın, bin yaranla düş toprağa, düş İshak" diye nağralandı. Tavandan beton kırıntıları döküldü döşemeye. Kulak memelerimiz ürperdi. Ve aynı anda, sırtıma güçlü bir dost şaplağı indirdi Burak Baba. İşaret parmağını burnuma doğru dikerek, gayet ciddi,

"Çürümenin, çökmenin en güçlü kanıtı zulümdür" dedi. "Devranını alınteri vegöznurunun kendisinde uyandırdığı öcüyle sürdüren, keyfilik dualarıyla harama secde eden ve halkı kurbanlık sürü gibi güden berbat bir nesnedir O."

Hafif duraksadı, bekledi... Gür kirpikli, maviş, dalgın bakışlarını dumanlı ellerine çevirdi ve geriye doğru kaykılarak,

"Dostum Bedreddin" dedi, "Türkmen kesiminde olup bitenleri anlattı. ?imdi gelelim aynı dönemde, zulüm ininde, yani şu Keyhüsrev'in sarayında olup bitenlere"

Keyhüsrev

Nevrozun köklere vardığı

Aygırların arsızlaşıp

Bulutların boğum boğum kızardığı

bir demde

Emirleri danışmendleri

?eyhleri seyitleri toplayıp

Derin fikir danıştı.

*

"Nedir!" diye bağırdı

"Nedir bre kocalar
Suların en aydınlık
Ormanların en yeşil
Dağların en sarplık
Yerlerinden esen
Bu lanet yelleri nedir!"

*

"Açlar tehditindedir
Canımın canındaki
Gizli hazinem."

Öfkesine mor bir kıvılcım düşmüştü. Bakışları delirginleşmiş, sakalı
alazlanmıştı.

"Dinleyin!

Bir zamanlar

Çıplak ayaklı

Ermeni Pavlikilerinin

Kanlarıyla sulanan

?u yukarı Kızılırmak

Havzasının yüreğini

dinleyin!

Türkmenlerin

Marifet ilmiyle

Bu civarda güçlendiği

Kürtlerinse

Kulak memelerini

Hançerleriyle delip

Birer huruç alameti

Yani şahin teli geçirdiği

Ayyuka çıktı.”

*

”Gayri

Mülküm teşhis

Gürzüm çare istiyor

Kerem bizim

Keramet sizindir

Aşın kudret pınarlarını

Söz ilminizindir.”

*

Cin edalı ?eyhül İslam

El-pençe divan durup

?eytani bir sırtışla

”Haşmetlü Sultanım” dedi

”Biliriz ki

Bin başlı bir beladır başımıza

Bu çıplak Oğuz oymakları.

Acem diyarında iken açlıktan gebirirlerdi

Yüca Arap ve Fars emirlerine dayanan

Ata-sultanların mutfağı için

Yılda yirmidörtbin koyun verirlerdi.

Hiç unutmam

Sarayın mutfak nazırı Han Salar

Koyunları toplamaları için

Obalara tahsildarlar saldığında

Sopalarla "hurra"lanıp kovdular

İnlettiler yeri göğü

Kıstırıp birini şehit ettiler.

.....

.....

Demirin pasını yediği

Kayaların göverdiği

Bir demdi ki

Sultan Sancar'ın pençesi

Vali Kamaç

Asilerden tahsildarın diyetiyle

Otuzbin koyun istedi

Lakin

Bu köpekler

Gözüpektirler

Boyun egeceklerine

Kum gibi toplanarak

Kılıç üşürdüler."

*

"Ki

Sabah semahına

Bin turna çıktı

Enginliğin ayazına

Turnalar avazına

Büründü cümle yıldızlar.

Ne taht kalacaktı

Ne de tac

Bir anda derlenerek

Kara bir bayrak ile

Belh'e yürüdü Kamaç.

Oğuzlar

Kancık kurtlar misali

Urungurung uluyarak

Daldılar ordusuna Kamaç'ın

Parelenen kalkanın

Kırılan kılıncın

Üşüştü sesine kan

Kaçamadı yiğit Kamaç

Yiğit han

Oğluyla birlikte

Oğuz teberine karşı

Ne direniş

Ne el-aman

....."

*

"Haberı alan Sancar

Zırh-teber ordusuyla

Yürüdü Belhüzre

Çıplaklar

Hatunlarla çocukları

Ön saflara sürerek

Diz çöktürüp

Özengi öptürerek

Yalvardılar Sultana.

Yüzbin dinar

Bin köle sundular

Anlaşmak için."

*

Haşmetli Sancar

Üşürölmüş

?ahmar dilli

Kılınç alazıyla cevapladı

Amana düşen belayı.

Dikeldi

Engerek başı gibi

Melanet

Toprak

Kan ile şişti

Sağırlaştı nağralarla

Merhamet.

Sonunda

Bozkırın babaç hırsı

Haşmetini parladı Sancar"ın

Ve Vahşi bir pars gibi tasmalayıp

Çılgın nidalar ile

Yanlarına alarak Onu

Yürüdüler İran içlerine.

Merv"i, Tus"u, Nişabur"u

Meşhed"i ve Serahs"ı ele geçirdiler.

Servetleri paylaştılar

Dağıttılar haremleri

Camileri yaktılar

Din ve devlet erbabının

Vurdular başlarını."

Sultan

Sararmış benziyle

"Bre koca!

Bre koca!..

Bunları biliriz" dedi

"Niçin anlatır

Deşersin acımızı

Fikrinin incisini göster"

.....

.....

"Fikrimin incisi

Odur ki haşmetlüm

Türkmen tayfasından

Korkuya gerek yoktur

Onlar iktidarı alamazlar

Alsalar dahi

Teslim olur

Hakim olamazlar

Onlar ki

Sultan Sancar"ı

Gündüzleri tahta oturtan

Geceleri ise

Demir kafeste tutan

Cahil bozkır sürüleridir

.....

Daha o zamanlar

Kılıçları kınlarına girince

Kendilerini

Yaldızlı sütunların

Yeşim fıskiyelerin

Dalkavukların

Aşuftelerin

Hadımların

Arasında buldular.

Elmas küpelerin cazibesine

Ve saçlarını anber ile ören

Diri, davetkâr kalçalı

Rakkaselerin

Fingirdek gül göbeğine

Mest oldular.

*

?anlarına

Kasideler okundu

Neyler dillendi

Sazlar tınılayıp

Peşrevler pare edildi

Ki sonunda
İhanete ihtişam
Kapısından giren
Bu göçer isyanının
Eşitlik fikri
Eski sasani debdebesinin
ruzigârında
Çiğdem buğusu gibi
Dağılıp gitti."

*

Sultan
"Pekipeki" dedi
Parmağını
Post-vaşak üzre bağdaş kuran
Ak sakallı danışmende çevirdi
"Söyle
Bilim hikmetinin tılsımı
Velayet ve keramet sahibi
Ulu danışmend.
Sen ki
Hakikat burcunda yanan
Bir چراغ gibisin
Deryadan derin

Yerden sakinsin

Bu sarayda

İbret ile bakıp

Hikmet ile söyleyecek

Ve fikrimi gevhere

Sedef eyleyecek olan sensin.

Unutma ki

Bu tahtın

Aklı Kamil

Sözü delil

İşi hasıl olmalıdır

Türkmene karşı."

*

Danışmend destur alıp

Söze girdi

"Bunlar ki Sultanım" dedi

"Başlangıçta sonu

Sonda başlangıcı

Kötüde iyiyi

İyide kötüyü

Gizlide aşikârı

Aşikârda gizliyi

Görmeye başladılar

Başlarını kesseniz

Bir başın aşkına

Bin baş filizlenecek

Dillerini kesseniz

(İbni Abdul misali)

Sözleri güçlenecek

Gayri mümkünü yok sultanım

Oluşacak dönüşecek değişecekler

Döğüştükçe güzelleşecekler”

.....

Safran sarısına döndü

Benzi Sultanın

Tahtından

“Yeter danışmend!” diyerek

Ayağa kalktı.

“Karşımda mülk düşmanı

Bir Balkan Bogomili

Ve güneşin çocukları denen

?u ibretler ibreti

Ermeni melaneti gibi

Konuşuyorsun

Yazık!

Yazık!

Öz itibarına

Öz dilinle

Mezar kazıyorsun"

.....

Kaşlarını çatarak

Yumruklarını sıkıp

Dişlerini gıcırdatarak

"Söyleyin

Söyleyin!" dedi

"İçinizde bu şaşkının

Fikrine beli diyen

Niyetini destekleyen

Var mı?"

"HAAAA?AAAA....."

.....

"Zaten

Her sedefte inci çıkar sandınız

Her sineği tor şahin

Her sayayı huma gölgesi saydınız.

Sonunda neler oldu

Erkeği sel

Kadını göl oldu

Aç kavimlerin

Demiri Davut gibi yoğurdular

Örsünde gafletimin

Derin dallı

Köklerden öğrendiler

Toprağın buyruğunu

Ve doruklarda oymaklanıp

Ciğerlerine çektiler

Volkanların soluğunu

Ama tahtım düşlere daldı

Vezirim sağır

Danışmendim kör oldu."

*

Ve aniden titremeye

Göbek taşıdaymış gibi

Başladı terlemeye Sultan.

Derin kahkahalar savurdu

Birden durdu

Yere vurdu tacını

"Bulutsuzdur

Durudur

Bir yenme umududur

Bu yıkıcı

Yaratıcı

Canlı cesur kahkahalar

Ve bilin ki

Kükreyen volkan gücüdür

Kükreyen volkan gücü

Dölümdeki güç

Ne Ye"çüc

Ne de me"çüc

Yıkamaz İskender Seddini

Deccal çıkmak üzredir diyenin

Vurdururum kellesini.

?imdi hepiniz

Hepiniz kalkın!

Beni öfkem ile

Yalnız bırakın!"

IV. BÖLÜM

Aniden uyandım. Sırılsıklamdım. Oturdum, üzerimi değiştirdim. Bir tas su içtim. Sonra ampülün cılız ışığı altında terleyen karşı duvarı ve duvarda asılı duran, gülümseyen bebeği seyrettim. Bir fare çıktı lağımdan; süpürgenin ardında gizlendi, kurnazca kokladı beni, aldırmadım. Demir kapı, beton ve ranza buz gibiydi. Dışardan arada sırada güvercin üveymeleri ve dağ bülbüllerinin nağmeleri geliyordu. Ensemi kaşıdım, esnedim, ürperdim, yorganın altına girdim. Gözkapaklarım yavaşça süzüldü. Babayı yeniden karşımda konuşur buldum.

Tilkilerin kurnazca pavkırdığı

Nemrudi bir tuzak havasında

Keyhüsrev

Çat kadısı Köre"nin ihbarıyla

Kumandanı Ertuğrul"a

Bastırdı köyü.

Durum İlyas"a

Öncedem malum oldu.

Bir azrail firarisi donunda

Çıplak ayak

Amasya"ya sığındı

Rivayet olunur ki

Onbinlerin sulara

Uğultular saldığı günün

Arifesinde İlyas

Prangalara vurulup

Haraşna"da

Bir zındana atıldı

Orada bir keşişin olduğunu gördü

İkna eyledi kendi davasına O"nu

Kırk gün sonunda zindan

Yarıldı bir şirvan narı gibi

Ve ol Dede Garkın çiçeğı

Boynu altın kutaslı

Boz bir kısrak üzerinde

Oğuz şamanı misali

Havalandı göğsü

Cismi sır

Fikri klavuz oldu.

Birden, şiddetli bir deprem krizine tutulmuş gibi sarsılmaya başladı hücre. Sarı sorguçlu israfil kuşlarının çığlıkları geldi derinlerden. Uğuldadı iç koğuşlar. Süsenler, sümbüller, hercailer, kına çiçekleri, kız gamzeleri... bürüdü betonu. Klavuz kızılina döndü kumruların kanatları. Bedreddin şaşkınlaşan bakışını bakışıma dikerek,

Kara Kunduz derili

Baycu Noyan ki dedi

Harzemşahlar devletini

Bir vuruşta yıkıp

Anadolu kapısına dayandığında

Küçücük tüylü atlarının

Duyulur oldu Ermenistan'da

Nal sesleri

Böyle bir zamanda Babalılar

İlyas'ın basıldığı haberini aldılar

Kefersu'da

"Karıncalar ve çeğirgeler gibi"

Ayaklandılar

Başta Harzemler olmak üzere

Her kavimden destek alarak

Samsat Kâhta

Ve Adıyaman"a daldılar.

*

Artık nüfus yoğunluğu

Vergi ağırlığı

Otlak darlığı

Ayaklanmıştı

*

Artık

Hafif ve seyyal kılıcın

Ağır ve hantal kılıçla

Hesaplaşma

Serüveni başlamıştı

*

Malatya subaşı

Muzaffereddin Ali-?ir

Zırh-zemberek yürüdü üzerlerine

Dörtnala şahlanan saflar

Koç gibi girdi birbirlerine

Mavi ak pırıltılı

Al al kuş sağanağı

Gürledi sazlıklardan

Turunç renkli

Kan buğusu bürüdü goncaları

Ve doru

Ve sevlaki kişneyişlerle

Kızgın nallar fırladı kısıraklardan

Kii

Kılıcı bükülmüş

Defteri dürülmüş

Bir halde

Zor attı canını

Malatya"ya Ali-?ir

*

Lakin

Sabrını hırsıyla vurdu

Titredi tığlıtığlı

Üç gün üç gece

Korkunç kudurdu

Kürtlerin Germiyanlıların

Zorbazı delisi

Kulu firarisiyle

Dehşet bir ordu kurdu

Ve bir sabah

Altında savrulan

Mercani bir at

Elinde zebani topuzu

Sırtında kara bir hilat ile

Yöneldi Türkmen koluna

*

Bu sırada

Babailer Göksu"ya dayandılar

Bağırılarını toprağa verip

Yüzlerini akıntıya gömerek

Hayli kandılar

Ve Elbistan"da

Ali-?ir"ın son bendini de yıkıp

Çağların kızlığından ııldayarak gelen

Gümüş bir nehir gibi

Aktılar Kızılırmağa...

*

Koyaklara tünediler

Güvercin sürüsü gibi

Sivas"a bir gün kala

Göklerin çatal-şimşek gürlediği

Bir sabah

Bir çam ormanından

Yağmurun yağışını

Ve dağların bulutlara

Nazlı nazlı

Ağışını seyrettiler

Toprak

İnançlarının aydınlık

Doruğu gibi ışıyordu

Toprak aç

Canhıraş

Ve tarumardı

Sazlıklarda gövel ördek dumanı

Uçurumlarda püren çiçekleri

Sularda yazbahar yeşili vardı.

*

Ertesi gün Baba

Öncü kollarının başında

Amasya'ya yönelirken

Ordusu da

Yeşil firuzeli

Yivli

İncecik minareli

şehri

Taşlarına

?ehnamenin işlendiği

Ulu Sivas surlarını kuşattı

*

İğdişbaşıHürremşah

Korkusunu yenmek için

Allah! Allah!

Nidasıyla geçti baskına

Dumanlı kan alacası

Bir derviş cemine döndü şehir

Ve hayli uğraştan sonra

Kızaran teberlerin öfkesini

Sıcak kellesiyle yatıştırdı

Hürremşah

Ve akşam üzre

Bir baba divanı kuruldu

Hayata illet katan

Çiçeği ağlatan

İnsanı satan

Bir nice baş vuruldu

*

Bu arada

IshakAmasya"ya iriştı

Ahi çıraklarını fitleyip

Düşürdü şehri

Ve bir ebabil kuşu gibi
Yuvalandı kaleye
Haberi duyan Sultan
Ünlü kumandan Armağanşah"ı
Çift başlı çaylak armalı
Zırhlı ordusuyla
Seferber etti
Gökkubbenin bulutsuz gürlediği
Kuzgunların çığırtarak
Ufuklarda bölük bölük belirdiği
Ve karıncaların
Kaplumbağaların gözyaşlarını içtiği
Bir vakit
Amasya kuşatıldı

*

?ehri
Ishak"ın gözde yiğitleri
Taceddin Yusuf Tebrizi
Ve Bedreddin İbrahim Kaymari
Savundular

Her ikisi de
Yesevi halifesi
Baba Maçın misali

Çıplak ayakları

Cenk meydanlarında

Taşlara batan

Ulu dervişler idi

Bismillahsız

Başladı vuruşmaları

Yalın-çığlık

Dumanlı

Ve fütursuz

*

Çift ağızlı

Çılgın teberleri

?eşberleri

Hünerleri

Batını küfürleri

Düşen kelleleriyle

Harmanlandı günboyu

Sonunda İshak

Kürek kemiğinden yaralanarak

Çekildi cenkten

Ve ağır ağır

Sokakları devraldı karanlıklar

Cesetler soğudu kan içinde

Uykuya daldı silahlar
Değişti yönleri nehirlerin
Geçiverdi yeniden
Haramın ateş halkası
Gırtlığına terin

*

Vakta ki
Armağanşah
Baba'yı pençeleyip
Kaleye attı
Soydu sorguladı münkirce
Pranga kendi sabrına
Sopa sopalığına
Lanet okudu
Mengene bunaldı
Zincir inledi
Lakin

Ishak-ı ?ami
La dedi
Lo demedi

*

Sonunda
Armağanşah

"Baba! Baba!

Hurucunu yokettik

YokettikBabaaaaa!"

diye ünledi

Ishak

Dişlerini tükürerek

"Paşa! Paşa!

Bir haya bin baş getiren

kanlı paşa

Huruç ruhlarda köklendi

Unutma ki

Gece yine doğuracak

Kulaklar rengi ve şekli

Gözler sesi görmeye başlayacak

Ateş demirde gizlendi

Çıkacak bir ala-tanda

Göğü kuşatacak" dedi

*

Ve gece ile gündüzün

Alaca sınırında cellat

Boynuna ilmiği geçirip

Ol ulu huruç gülünü

Kale burcundan asakodu

Baba Resul

Gün boyunca surlarda

Sallanıp durdu

Akşam üze

Halkın önünde O"nu

Babeki bir pala ile

Pare pareparelediler ki

Korku gökleri ala

Türkmene ibret ola

*

Rivayet ederler kim

O gece

Babanın her paresinden

Sıcacık kanlı sinesinden

?u kuğu çığlığı yükseldi

"İlmini hamlenin hançeri kılsan

Alnının alazı cihana vurur

Serrinden sır çarmihına çakılsan

Damlalar derya doğurur

*

Demire cemre düşerse

Çölde bereket kudurur

Fikir huruçta pişerse

Sancak gönderinde durur

*

Sırrımın sırrında bir narin gülsün

Parelendim her paremde hüzünsün

Selçukludan cellat sökün eylese

Benden acı senden inkâr süzülsün"

*

Baba Burak, destanın bu faslında hüzünlenmişti. Ranzanın başında, destanı taşsukunetiyle dinleyen kumrulardan birisi dayanamayıp,

"İlim tere baş olursa

Bin gelir birde birleşir

Ter ilme yoldaş olursa

Zerrecik enginleşir"

diye bağırdı. Bu çıplak avaz Baba'yı canlandırdı.

Babai ordusu ki

Tokat'ta müşkülünü halledip

Bir bahar seli gibi

Amasya'ya aktığında

Paşalar bir ulakla

Haber saldılar Onlara

Ulak

"Mürşidiniz İshak

Günahının ilmiğinden

Ektiğinin bedelini ödedi

Kan-revan içre oldu helak

Dönün illerinize

Yazık olacak size" dedi

Babalılar

Ishak"ın öldüğüne inanmadılar

"Baba Resul Allah!

Baba Resul Allah!"

Nidalarıyla

Yürüdüler Amasya"ya

O yörenin

İsyani kısmet

Yağmayı nimet

Bilen çepnileri

Akın akın dağlardan

Katılınca yürüyüşe

Bir hayli büyüdüler

Ölümcül bir korku sardı paşaları

Armağanşah

Sırtında salyangoz

Kabuğu taşıyan

Bir keşiş ıstakozu gibi

Zırhsız gezemez oldu.

V. BÖLÜM

Ve yemişlerin dallarda

Dolunayı yediği

Bir gece

Keyhüsrev uykusundan fırladı

Yapıştı veziri

Sadettin köpeğinin yakasına

"Bre vezir!

Bre vezir!

Söyle be bre vezir

Bu ne musibettir

Kısır kısrak dölleniıyor

Kan ile tavlaniıyor demir

Sabrım kırdı yularını

Karıncalar işese duyacağım

Arılar semaha durdu

Korkudan çıldıracağım!"

*

Sadettin Köpek

"Sakin ol

Sakin ol Sultanım" dedi

"Sen ki

Allahın kınından

Sıyrılmış kılıcısın

Gel de şu gökkubbeye bak

Bak tepende

Talih incisi

Sabah yıldızı var

?aşma bu zaferlere

Onlar

Balı tattılar

Gayri

Zehire kanacaklar"

*

"Ne zaman

Bre vezir

Ne zaman

Ödlekliğim yiğitliğime zından

Egemenliğim günahıma gülistan

oldu.

Yürek fırtına yılgısındadır

Cerenlerim kurt oldu

Ateş oldu

Derilmiyor güllerim

Batırdınız beni batırdınız

Devletin yelkenine hışmınızı

Dümenine şaşkınlığınızı

Atadınız

Ağırlaşıyor şimdi

Başımda tacım

Bin bin yele verdim

yüzbini

?imdi bire muhtacım"

*

"Yeter gayri

Beni bu masallarla avutmayın

Bu azrail kafesinde

Bu sarayda

Daha fazla tutmayın

Babalılar

Girdikleri şehirleri

Terli alınlarıyla aydınlatıyorlar

Ve fersah fersah

Hakim oluyorlar zamana

Zindanlar ana karnına

Yılgı sancıya dönüşüyor

Mağrur bir kale gibi düşüyor

?iddeti fermanımın."

*

Lakin

Sultan

O gece hırsından

Dinlemedi vezirini

Hareme girdi

Buhranını

Kafkas illerinden

Yeni derilen

Körpe Gürcü minelerinin

Kızlığına boşaltarak yatıştı

Ve sabah

Hazinesi mutfağı

Haremiyle birlikte

Beyşehir Gölü üzerindeki

Kubadiye Hisarına kaçtı

Ve dahi

Ol zamanda

Hayırlı şeyler oldu

Azrail kudurdu

Zehir kirış ve hançer

Fendinin kurdu

Vezir Sadettin Köpek

Yılan dilli

Eğreli rüzgarlarının estiği

Ecelin atlanıp

Toprağın kana kestiği

Bir vakit

Keyhüsrev'in buyruğuyla

Cellat kemendine düşüp

Başından oldu.

VI.BÖLÜM

Az sonra gökkubbe gürlemeye, şimşek şavkında, usul usul çiselemeye başladı. Kumrulardan biri kahkahayla gülerек:

"Sadettin köpeğın ölümünü kutluyor bereket baba" diye bağırdı.

Burak Baba:

"Babil yosması gibi delirtir mahkumu bu yağmur" diye mırıldandı. "u toprak kokusuna bak; yosun ve muşmula kokusuna... Örümcekler, ağlarını germiş bizi dinliyor. Kilit merak kesilmiş, terleış çimiş çimiş.. Sen titriyorsun.

Benimse sırtımı yakıyor duvar. Terliyorum... dahası, hücreye sopa, feryat, küfür ve inat kokusu doluyor. Süpürge bunalıyor.

Bedreddin, yasemin tesbihini koluna geçirdi, sakalını sıvazladı:

"Hurucun sonuna geldik derviş. Anlatmaya başla da seher yelleriyle birlikte çekip gidelim bu viraneden" dedi.

İrkildim, yadırgadım bu çıkışı. Baba, gönlümü almak istercesine elini dizime koyarak gülümsedi:

"?u başındaki usta işi kınalı kellepuşun hoşuma gitti" dedi ve usuldan girdi söze.

Babailer

Bir turna katarı gibi girdiler

Amasya toprağına

Tan henüz sökmemişti

Ufukta ak bir ışıık

"Kurt kuyruğı" belirmişti

Önde

Kara libaslı

Kızıl börklü

Çarıklı Yeseviler

Ve kılıçları

Zerdüşat ateşinde pişen

Kalenderiler yürüyordu

*

Onların ardında

Bellerinde yakubipıçaklarıyla

Kurdu uğurlu

Tavşanı uğursuz sayan

Ak çefyeli

Kara Kürdiye çuhalı

dağlılar

Yani

Çoban hakkını yirmide bir

Değirmen hakkını onaltıda bir

gören

Ve oniki hayvanlı

?ivan takvimi kullanıp

Dört yöne dört ayrı

renk veren

açlar

Yani

?eytanın insanla birleşmesinden

Cin taifesinden türeyen

Ve çeliği hünerinin sinesinde sınıayıp

Kılamlar okuyarak

Newrozda hoyratça sevişen

babaçlar

Yani

Kıyam meydanlarında

Kartal barı oynarcasına döğüşen

Ve kılıçları ellerinden
Öldükten sonra düşen
Dehhak"ın büyük korkusu

Kurmançlar

YÜRÜYORDU.

*

İncecik bir pus içinde
Mavi ladin korularından geçtiler
Armağanşah"ı buldular karşılarında
Bir hayli didiştirler
Ve kılıç çemberine alıp
Biçtiler O"nu.

Sonra

Hu çekerek geçtiler
Dolunayın şavkında
Çekerek ırmağını
Yürüyün canlar dediler

Tepegözün canevine

Yürüyün!

Dalga dalga

Konya iline

*

Sultan

Seferber etti derhal
Erzurum kışlasını
Yola çıkan alaylar
Altı günde ulaştılar Sivas"a
Yöreden güç alarak
Vurmak için
Bir diğer babı kolunu
Sarkılar Keyseriye
Acayip kılıç kırıldı
Ziyaret denilen yerde
Atlar döşdöşe girdi
Toprak altında geberdi
fareler
Sultan yine yenildi
Ama allar yeşiller içinde
?ehit edildi Menteş.

*

Acıyı duymuşcasına
Kanat açtı
Sultansazlığından
Hasandağına
Narin endamlı leylekler
Dikkuyruk kuşları

Ötleğenler

*

Ve yaralarına

Ana sütü

Mürver çiçeği

Keklik eti bastırarak

Yürüdüler bozkırları

Konya"ya doğru

Kadınları bebekleri

Berhaneleri ve sürüleriyle

Malya ovasında

Sünbül dumanı misali

kümelendiler

*

Umudun son soluğu

Son salvosuyla

Güçlü bir ordu topladı

Sultan Keyhüsrev

Franklardan Kürtlerden Gürcülerden

Oluşan bir ordunun başına

Emir Necmuddin'i

Behramşah Candar'ı

Gürcü Zahiruddin ?ir'i

Ve haçlı tortusu

Frank Frederik"i getirdi

*

Malya"da tan atıyordu

Çiğ düşmüş diken filizleri

Çimenler ışıyordu

Sis sarmıştı bozkırı

Uzak korulardan

Ak ayaklı

Pamuk kuyruklu

Bir tavşan

Seyrediyordu

Türkmen saflarını

*

Sultan"ın saflarında

Türkmenler ilkin

Saldırmayı redettiler

Hayran idiler Ishak"ın kudretine

Keramet ve cesaretine

Durumu anlayan

Emir Necmuddin

Frankları yerleştirdi

Ordunun önüne

Lakin bunlar da

Kocaman kalkanlarıyla ilerlerken

dalgalandılar

Ishak"ın namı karşısında

Titreyerek haç çıkardılar

Sultanın cenk tellalı

Davulunu gümbürdeterek

?öyle bağırdı

Babai saflarına:

Koyun çobanı güdemez

Dar geniş hükmedemez

Dikelen bir yılan başı

Bin kılıçla başedemez

Aynı anda

Çıplak bir babai

Nağrası duyuldu:

Deryanın aşkı Nil"edir

Nil derya iledir

Bir olsa bin firavun

Yüzbin piramit dikse

Nil"izapteylemek

nafiledir

Saflar

İki kılıç ormanı gibi

Dokuzboğan yürüyüşüyle

Yaklaştı gözgöze

İlk saldırı

Türkmenlerin canhıraş

Feryatlarıyla başladı

Zırhlara çarptılar

Alaz alaz

.....

Demir gövdelerle

Çıplak gövdelerin hesaplaşması

Sürdü bir hayli

Ve çengi kıvırtması

Çin-cellat fendiyle

Üstün gelerek

Arkadan irişen

Altmışbinpiştar neferi

Frankların sayesinde

Kazandı zaferi

*

Ve demir iştaha geldi

Tepesinde Türkmenin

Bebeleri kadınlarından gayri

Erleri erenleri

"İriş Baba Resul Allah İriş!"

Nidalarıyla inetti meydanları

Ve çok adam helak oldu

Malya ovası Horasan erenlerinden

pak oldu

Sonra Kefersuttan

Malya"ya kadar

Bebeklerini

Çukurlarda çulpazların

Üzerine koyarak

Elde teber döğüşen kadınlar

Atlar tavuklar

Ve koyunlar paylaşıldı

Askerler arasında

Ve o gece

?irin

Çalkara bakışlı

Türkmen cerenlerinin

Çiçekler gibi saf ve yalansız

Namusları koklandı

Sahra adırlarında

*

Yenenler yürüyüşe geçtiler

Başlarına basarak ölülerin

?arap ve taze etle

Hırs hengame gurur

Ve şehvetle

Girdiler şehre

Orospu kolları gibi

Açıldı önlerinde

Kapıları sarayların

Kırk gün kırk gece

Kahkahalarının

Nefsi iştihalarının

Ve uçurlarının

Yesiri kesildiler

Kubadiye Hisarından

Döner Sultan

Yeni bir çağ

Kazanmış gibi

Üçbin altın dağıttı Franklara

Ziyafetler nişanlar sundu

*

Artık yürüdükçe
Menzillere ışık saçan
Ufuklar açan ordu yoktu
Kılıçlarını molalarda güneşlendirerek
Ve billur sulara vererek
Bir derviş teberi gibi uyuyan
Ve meyvelerin toprağa düşüşüyle
Bebeklerin avazı kızların gülüşüyle
Uyanan ordu yoktu

*

Ama çok şey öğrenmişti toprak
Dökülen kandan
Düşen silahların
Çağrısını taşımıştı
Köklere sular
Ve babai
Nağralarını yüklenerek
Esmişti Anadolu dağlarına
rüzigâr

Baba, destanın bu noktasında durdu, bıkkın ve umarsız bir havada koltuk altını kaşıdı,

“Ben Ishak”ın kaderini, „önce ağını ören, sonra ördüğü ağın merkezinde ters çevrilip ölen” bir ipekböceğinin kaderine benzetirim” dedi.

Baba, bunları anlatırken alnım tırsım tırsım terlemeye, sol gözüm pırpırlanıp delirmeye başladı. Acayip, alangirli şeyler belirdi gözbebeklerimde. Ağır, yalazlı bir kılıç ile Afşin, Babek'in kellesini vurdu. Hz. Ömer, Demirci Kawa'nın kendi kanlı direfş'inden (tulum) yaptığı isyan bayrağını yaktı. Belkemiğim pıçak ucundaymış gibi ürperdi. Tırnaklarım morardı sızım sızım. Titredi dudaklarım. Tüylerim dikeldi, iştahım coştı. Gıcırdamaya koyuldu dişlerim.

Aniden sabrıma saldırdım. Bağırarak fırladım ayağa. Bedreddin'le Baba da benimle birlikte ayağa fırladılar. "Amaaan! delirdiyoloğlu!" diyerek dışarı attılar kendilerini. Kumrular ise, telaşla pervazlanıp tuvaletin sifonuna kondular.

İlkin battaniyeleri ve döşeği yedim. Kuzu büryan gibi sindi damağıma tadı. Sonra, bir yumrukla beton ranzayı kırdım. Gevrek bir çörek gibi kırıktır yiyip bitirdim. On parmağımyı daldırdım beton zemine. Toprak çıkardım derinliklerden. Çerkez helvası yercesine yutmaya koyuldum lokma lokma. Yeraltından, lağımdan, korkuyla koşuşan fare sürülerinin çığlımcıkları geliyordu. Örümcekler ağlarını, çatıdaki güvercinler yuvalarını terkediyordu. Mazgaldan beni seyreden Baba:

"Ah yoloğlu ah! Karanlıkları da böyle yiyebilsen, şu karanlıkları" diyordu.

Kumrular ise:

"Gözlerine bakın gözlerine!" diye bağıırıyordu. "Bir beril, bir yakut, bir sümer safiri, bir Hz. Süleyman cevahiri gibi nasıl da parlıyorlar. Böyledir işte ağır tutsaklık cinneti, köpürmüş aygır arzusu, yılan iştahı böyledir. Böyledir işte timaristanyesirinin dermansız illeti, sevgi susuzluğu, döğüşme hasreti böyledir."

Birden tiz bir demir vınlayışıyla uyandım. Gözlerimi açtığımda, karşımda onları buldum. Ensesi yasin tulumu gibi şişen ve zındancılıkta bir hayli pişen kalantor müdür, asker ve gardiyan kalabalığının önündeydi. Parmaklıklara tahta copla vurarak:

"Bak" dedi, "sayımlara bile kalkamaz oldun. Bırak artık bu anlamsız grevi!"

Donuk bakışların altındaydım. Kulaklarım babaig lbenklerinin
yankısındağı h  .

Babam İlyas al haberi

İ ık budur ekmek budur bal budur

Kılınç  emberinde durduk semaha

İnanç budur ömür budur yol budur

-SON-

-1983-

ekitapim.blogspot.com

DESTANDAKİ BAZI ADLAR

Burak Baba: (1257-.....) Tasavvuf şairidir. Batıniliği Amasya'da yaymaya çalışırken ihbar üzerine, 1271'de Mısır'a kaçtı. Aynı çalışmalara Mısır'da girmesi üzerine hükümdar Baybars'ın huzurunda bir alimler meclisi tarafından sorguya çekildi. Sonra dayağa yatırıldı. Bu dayağın etkisiyle ?am'da öldü. Dönemin tarihçileri Baba'yı şu şekilde tasvir ediyorlar:

"Belinden yarısı bütün çıplak olup, aşağısına kırmızı bezden bir futan bağlamış, başına hafif bir kırmızı sarık şeklinde tülbent sarmış ve iki tarafına manda boynuzları raptetmişti. Elinde gayet uzun ve büyük bir nefir, kabaktan yapılmış büyük ve siyah bir keşköl olup, ayı gibi oynar, maymun gibi söyler, gayet murdar idi. Aynı hal ve kıyafette daha sekiz-on yoldaşı olup, bunların elinde zilli defter olduğu halde, gittikleri yerlerde bir daire şeklinde olup bunlar çalar, Burak Baba oynardı.. Ahireti inkâr eden tam bir mülhid idi. Haramı helal sayar,şehveti galip olup güzellere tanrı der, önlerinde secde ederdi" (İlk Türk Mutasavvıfları, F.Köprülü, Sf. 210)

SEYYİD ABUL VEFA: 11.y.yılın ünlü bir Kürt tasavvuf şeyhidir. Abbasi halifesi Kaim Bi,Emrullah kadın ve erkekleri bir araya toplayarak, sapık

inançlar yaydığı gerekçesiyle O"nu zorla saraya getirtip, sınava tabi tutmuş, fakat geniş kitlelerin sempatisini kazandığını gözönünde tutarak cezalandıramamıştır. İlyas"ın bu şeyhin tarikatına mensup olduğu söyleniyor.

MAZDEK: İsa"dan sonra V. y.yıldadran"da ortaya çıkan, mallarda ve kadınlarda ortaklığı, eşitliği savunan eylem adamı. Sonunda soylular tarafından öldürüldü. Bunun davasını daha sonra karısı Hurrem (Hurremiler) veAzarbaycanlıBabek (Babekiler) sürdürdüler.

BABEKİ: Dokuzuncu y.yıldadran"da patlayan toplumcu, ihtilalci bir halk hareketinin önderi. İsyân bastırıldıktan sonra elleri, ayakları ve sonra da kellesi kesilmek suretiyle öldürüldü.

DEHHAK: Kawa"nın önderliğindeki halk hareketiyle devrilen zalim hükümdar.

DESTANDAKİ BAZI SÖZCÜKLER

Askeri İktâ: Askerlere hizmetleri karşılığında, işletme hakkı bedel olarak verilen devlet toprakları.

Ahir: Son, en son.

Azat Etmek: Serbest bırakmak.

Aşîkar: Açık, apaçık.

Bogomil: Balkanların Hıristiyan kökenli bir nevi babaîleri. 12. y.yılda Bulgaristan"da ortaya çıktı.

Çarvakacılık: En eski Hint maddeciliği.

Bizar: Bıkmış, usanmış.

Batın: İç, gizli, görünmeyen yüz.

Danışmend: Bilgili, bilgin.

Deccal: Kıyametten az önce çıkacağına inanılan uğursuz, yalancı mesih.

Fütursuz: Pervasız, korkusuz.

Gazap: Kızgınlık, öfke.

Giryan: Ağlayan

Gulbenk: Topluca söylenen alkış, ant, dua.

Haraşna: Amasya

Hasıl: Olan, üreyen, türeyen, gerçekleşen.

Himmet: Yardım, emek.

Hısnı Mansur: Adıyaman

Kürsi: Kürsü

Karun: Zenginlerin şahı, zenginler zengini

Külhani: Külhanbeyi, kavgacı

Mülhid: Dinsiz

Karmetilik: 9. y.yılda ortaya çıkan, mallarda ortaklık ilkesini yayan ve halkı her bakımdan eşitleştirmeyi amaçlayan Arap gizemciliğinin en etkili ve ihtilalci akımlarından.

Kılam: Türkü, şarkı.

Nefir: Boru

Miri Toprak: Devlete ait toprak

Mürşit: Aydınlatan, doğru yolu gösteren

Mahşer: Kıyamet günü dirileceklerin toplanacakları yer.

Pavlakiler: Bir nevi Ermeni babaîleri.

Seyyal: Gezici, hareketli.

Piştâr: Öncü

Tımaristan: Tımarhaneler ülkesi.

Üryan: Çıplak.

ekitapim.blogspot.com